

11/2014

XB1

Měsíčník sci-fi, fantasy a hororu

Zahraniční povídky

Michael Swanwick

Lehl jsem si na kámen osamění
a už se nevrátím

Alex Irvine

Sedmý dopad

Matthew Kressel

Dějiny v nás

České povídky

Zuzana Stožická

Za rituály barbarských Fyoranů

Berenika Součková

Purgator

Ivan Mls

Přivezte si zvířátko!

Ondřej Malíšek

Vyprávění dobrodruha

Radim Kartes

Druhý domov

Publicistika

Roman Bílek

Je filmová fantastika zábavou pro masy?

www.casopisxb1.cz

Cena: 95 Kč – 4 eura

9 771804 660004

Gardner Dozois
Recidivista

*Naši zákazníci vědí, že se na nás mohou za každých okolností
spolehnout... a jednou budeme uklízet NCC - 1701 ☺*

“SLUŽBY Z JEDNÉ RUKY”

„Nechte starosti profesionálům a věnujte se tomu, co Vás živí“

Úklidové práce

*Jsou naší hlavní činností, specializujeme se na nejnáročnější oblast a to na **úklid a dezinfekci nemocničních zařízení** včetně **operačních sálů a JIP**, lůžkových oddělení, laboratoří, rizikových ploch. Navrhujeme dezinfekční plány, používáme nejmodernější úklidovou techniku.*

Dokážeme uklidit cokoli - reprezentačních prostory náročných klientů jako jsou banky, hotely, kuchyně a jídelny, průmyslové objekty, výrobní a skladové haly, obchodní plochy, nádraží vlaková i autobusová, vozidla hromadné dopravy, venkovní prostory, chodníky, parkoviště...

Komplexní správa nemovitosti – Facility Management

Ve spolupráci s našimi odbornými partnery jsme schopni zajistit veškeré služby spojené s další správou a provozem Vaší nemovitosti / společnosti, jako jsou : ostraha a strážní služba, závodní a nemocniční stravování, dodávky hygienického materiálu, administrativní a právní servis, školení zaměstnanců, odpadové hospodářství, poradenství v oblasti řízení podnikových nákladů, poradenství a zajištění následné certifikace jednotlivých jakostních norem...

www.alfedusservis.cz

Jsme držiteli certifikátů, potvrzujících kvalitu našich služeb :

ISO 9001, ISO 14001, BS OHSAS 18001 a ISO 27001

Měsíčník sci-fi, fantasy a hororu

Obsah

Zahraniční SF

Michael Swanwick: Lehl jsem si na kámen osamění...	3
Alex Irvine: Sedmý dopad	9
Gardner Dozois: Recidivista	16
Matthew Kressel: Dějiny v nás	23

Domácí SF

Zuzana Stožická: Za rituály barbarských Fyoranů	29
Berenika Součková: Purgator	47
Ivan Mls: Přivezte si zvířátko!	52
Ondřej Malíšek: Vyprávění dobrodruha	57
Radim Kartes: Druhý domov	60

Publicistika

Roman Bilek: Je filmová fantastika zábavou pro masy?	68
---	----

Fantastická věda

Největší dinosaur; Žijeme v Laniakei; Abstraktní umění neandrtálců; Spolupráce ryb; Záhadný tvor z hlubin oceánu	67
--	----

Filmfaroniáda

<i>Filmové premiéry;</i> Pod zemí; Sin City: Ženská, pro kterou bych vraždil; Dárce; Labyrint: Útěk; Želvy ninja; Divergence; <i>Klapka!</i>	71
--	----

Vivisektor

<i>Čtenáři čtenářům;</i> Mikael Niemi: Vodní apokalypsa; Tom Harper: Orfeus v podsvětí; Jack Campbell: Bitevník; Vladislav Vlček: Inkvizitor; Douglas E. Richards: Napojení; Lois Duncan: Šibeniční vrch; MY3; <i>Nové knihy</i>	76
---	----

Šéfredaktor

Vlado Ríša

risa@casopisxb1.cz

Zástupce šéfredaktora

Jaroslav Jiran

jiran@casopisxb1.cz

Redaktor

Martin Šust

sust@casopisxb1.cz

Pověřený vydavatel

Alexandr Rusevský

marketing@casopisxb1.cz

Konektor XB 1 s.r.o.

(Filip Humplík, Martin Charvát, Petr Rydl)

Praha 1, Nám. Republiky 1081/7

PSC 110 00

www.casopisxb1.cz

Tisk

Libertas a. s.

Distribuce

společnosti holdingu PNS a. s.

prodejny firmy Relay

Předplatné

SEND s.r.o.

(www.send.cz/casopis/728/xb1)

Číslo vychází 5. 11. 2014

© Konektor XB1 s.r.o.

ISSN 1804-6606

MK ČR E 19853

Přetisk a jakékoli šíření povoleno

jen se souhlasem vydavatele.

Titulní strana Edvige Faini

Móda ve sci-fi

Nikdy by mě nenapadlo, že něco takového může existovat.

Že existují spisovatelé, kteří využijí okamžitého úspěchu kolegy, nebo filmu, to je zcela obvyklé. Poprvé mě to zarazilo v dobách, kdy jsem začal porotcovat literární soutěže. To, samozřejmě, byli začínající autoři, takže mě to zase až tak netrklo.

Nejdřív, a to už je opravdu dávno, docapkala do Československa fantasy se svalnatým hrdinou z Cimmerie. Přiznávám, že i já jsem se tehdy účastnil rozhovojů počtu jeho dobrodružství. Pak přišli čarodějové a čarodějky. Posléze se zvedla vlna malých čarodějů, nejlépe s brýlemi. Ta vydržela docela dlouho.

V poslední době tu máme tsunami nemrtvých v různých podobách. Pravda, u nás se sem tam někdo rozhodne využít místních tradic, pohádek a legend, což mi připadá velmi osvěžující. Zombíe však odcházejí jen pomalu, nechce se jim, potvůrkám. Ono je to pro autora fajn mít po ruce stáda kanonenfutru, moře prolité a zatuchlé krve, rybníky našlehaných mozků. V jednu chvíli se mnozí i špičkoví čeští autoři nadchli pro nezabítné hrdiny. Bylo to dobře napsané, byly tam nápady, ale byla to nuda. Jak mohu fandit hrdinovi, který, rozsekán na kousky se za jistou, nepříliš dlouhou dobu dokáže znovu sám sestavit, či když hrdinovi stačí hlava nabodnutá na špičce rakety k převozu do příjemnějšího prostoru s dostatkem kyslíku.

V poslední době je však vytlačuje hravost autorů, kteří se zhlédli v předminulém století, kdy ještě bylo možné najít šilené vědce, džentlmeny ve vysokých kloboucích ochraňující bezbranné dámy, pod jejichž široké sukně se vešel nejen jeden milenec, zloděje, kteří s úsměvem okrádali bohaté, protože okrádat chudé bylo pod jejich úroveň, kdy vládla strojmánie nejen pára, ale i magie, kdy v neprozkoumaných zákoutích naší Zeměkoule bylo možné najít trosky pradávných civilizací, které ovládaly síly nám dosud nedostupné. Prostě a jednoduše do popředí zájmu se steampunk tlačí. I pro čtenáře, myslím si, je to zajímavější. Hrdinové zde neprocházejí boji se zlosyny bez šrámů, ale jejich čest a duševní i tělesná síla jim dovolí překonat leckdy i o jedné noze všechny autorské nástrahy.

Přiznávám, že doba, kdy čest byla mnohdy víc než peníze a odvaha se cenila nad hromadu drahokamů, je pro mne jako čtenáře přitažlivější než armáda zombií.

Nevnučuji vám svůj názor, je to spíš vyznání mého vztahu k tomuto druhu literatury.

Vlado Ríša

Zemřela Ludmila Freiová

15. 3. 1926 - 12. 10 2014

Vystudovala češtinu, italštinu a filozofii na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy.

V letech 1951 - 1959 učila žáky na základní, pak zvláštní škole. V letech 1959 až 1986, tedy až do důchodu, pracovala jako středoškolská profesorka filozofie, češtiny a italštiny. Psaní literatury se věnovala o poloviny šedesátých let, od roku 1975 psala pouze sci-fi.

Kromě vlastní tvorby se věnovala také překladu italské sci-fi literatury a jejímu publikování jak v oficiálních časopisech, tak i fanzinech, psaní teoretických článků a práci ve fandomu.

Napsala tři knihy pro mládež, sedm SF románů a asi dvacet povídek. Obdržela cenu ministerstva školství a Státního pedagogického nakladatelství (za novely Úterý a Příběh jednoho roku), Cenu Karla Čapka Mlok za zásluhy o rozvoj české science fiction (1993) a cenu Akademie SFFH za dlouholetou práci pro science fiction (1997).

Výsledky 33. ročníku Ceny Karla Čapka

Na Parconu v Bratislavě byly v sobotu 20. září vyhlášeny výsledky Ceny Karla Čapka.

V jednotlivých kategoriích se na předních pozicích umístily následující práce:

Mikropovídka

1. Lipšanský Jan: Průchody – udělena cena **Pulec**
2. Salášková Veronika: Rutinní vyšetření
3. Doležal Karel: Sedminožnice

Krátká povídka

1. Seiner Hanuš: Ve válce se stochastickou – udělena cena **Pulec**
2. Doležal Karel: Šperk
3. Molcarová Václava: Pěšák bouře
4. Švancara Jan: Simplephone
5. Matoušková Tereza: Kulička hroznového vína

Povídka

1. Fiala Adam: Poutník – udělena cena **Pulec**
2. Sedláčková Eva: Lovci dveří
3. Vaňková Jana: Ilja
4. Zelenka Jaroslav: Jezerní národ
5. Dvořáková Miroslava: Mám lidi docela rád

Novela

1. Sněgoňová Kristýna: Lék – udělena cena **Mlok**

Se všemi uvedenými pracemi se můžete seznámit ve sborníku **MLOK 2014**, s dalšími pak v **KOČASU 2014**.

Kromě vyhlášení CKČ byly na Parconu uděleny i ceny Československého fandomu.

Mloka za zásluhy získal **Miroslav Dvořák**, cenu **Ludvík** si odnesl **Lubomír Záborský**, mezi fany známý jako **Dáreček**, za fotodokumentaci života fandomu, za další úspěšný rok klubu Andromeda i za spoluorganizování dalšího ročníku soutěže O stříbrné tělesklý halmochron. Cenu **Drak**, udělovanou slovenským Fandomem, dostalo nakladatelství **Artis Omnis**. Cenu **prezidenta Československého fandomu** převzal **Martin Králík** za přípravu a zorganizování programu Parconu.

Dále byly předány i ceny Eurofandomu, **ESFS: Encouragement Award** za ČR získal **Míla Linc** a za SR **Lenona Štiblaríková**.

Míla Linc

L. Štiblaríková

p.s. Čtěte co chcete, ale čtěte!

Michael Swanwick

Lehl jsem si na kámen osamění a už se nevrátím

(FOR I HAVE LAIN ME DOWN ON THE STONE OF LONELINESS
AND I'LL NOT BE BACK AGAIN)

*Jsem z irské země
a ze svaté země,
země irské.
Dobrý pane, laskav buď,
vyhov mému přání,
zatančt si se mnou pojd
v irské zemi.*

(neznámý autor ze 14. století)

Stopy po střelách jsou na pilířích hlavní pošty v Dublinu vidět ještě dnes, téměř dvě století po povstání z roku 1916. To ve mně vyvolalo větší pohnutí, než jsem očekával. Ale ještě víc mě dojalo, když jsem o necelé dva bloky dál stanul přesně na témž místě, kde můj prapradědeček ráno na vVlikonoce v roce 1996, v den osmdesátého výročí oné události, zahlédl Gerryho Adamse, jak se vrací po O'Connell Street z politického mítinku s jediným osobním strážcem po jednom boku a místním politikem po druhém. Toto mě přímo a jednoduše vtáhlo do spletité historie téhle těžce zkoušené země.

Svého prapradědečka jsem neznal, ale dědeček mi tu historku jednou vyprávěl a já jsem ji nikdy nezapomněl, třebaže můj dědeček zemřel, když jsem byl ještě chlapec. Když pevně zavřu oči, vidím jeho tvář, rozvlněnou jako při pohledu přes plameny svíček, tak, jak ležel, když umíral, pod velkou duchnou ve svém železničářském bytě v New Yorku. Na rtech měl chabý úsměv a vlasy mu kolem hlavy tvořily svatozář bílou jako chmýří pampelišky, jež čeká, až vítr našpulí ústa a foukne.

„Povstání bylo odsouzeno k nezdaru od samého začátku,“ vyprávěla mi později Mary. „Zásilka pušek z Německa byla odhalena a republikáni stáli proti čtrnáctinásobné přesile. Britská děla plošně ostřelovala Dublin. Město hořelo a panoval nedostatek potravin. Když byli zbylí povstalci odváděni do vězení a pak na popravu, davy jim spílaly, protože běžní lidé je nepodporovali. Podle všech uznávaných měřítek to bylo fiasko. Ale jakmile k povstání jednou došlo, byla naše nezávislost jistá. Sice prohráváme a prohráváme a prohráváme, ale protože se s tím nikdy nesmíříme, každá porážka a ponížení nás jenom vedou blíže k vítězství.“

Oči jí plály.

Asi bych vám měl povědět o Maryiných očích, abyste tenhle příběh pochopili. Ale pokud vám mám něco říci o jejích očích, musím se vám nejprve zmínit o posvátném prameni.

V Burrenu se nachází posvátný pramen, který podle pověry léčí bolavé zuby. Burren je vápencová vrchovina na západě hrabství Clair, jež se nepodobá žádnému jinému místu na Zemi. Není tam téměř žádná půda. Povrch země je skalnatý a kámen zvětrává v síti trhlin a puklin zvaných *gryke*, v nichž roste společenství rostlin, které jinde v tak hojném množství nenajdete. Na jihu a na východě se nachází celá řada jeskyní a jako všude

jinde v téhle krásné zemi se tu dá najít spousta mohyl a jiných starožitných památek.

Posvátný pramen je také taková starožitná památka, třebaže je to jenom okrouhlá díra asi stopu v průměru, plná vody a sytá zelených řas. Oltář nad ním je pozdějšího data, zbudovaný neznámými rukama z dlouhých úzkých kamenů, vzniklých přírodním zvětráváním vápence mezi *gryky*, jež dodávají typického vzhledu místním kamenným zdem a po nichž bývá chůze v terénu zrádná. Mohli byste jej zbourat a jeho díly rozházet po okolí a neuslyšeli byste o svém činu ani slovo. Ale kdybyste se za rok vrátili, našli byste oltář obnovený a váš vandalismus zahlazený, jako by k němu nikdy nedošlo. Lidé navštěvují pramen už dlouho, velmi dlouho. Křesťanský nátěr – svěcené medailonky a polámané sošky svatých, zanechané někdy jako obětiny spolu s lahvičkami od léků, hřebíky a mincemi – je nedávný a nejspíš přechodný jev.

Ale co je důležité vědět, co je důvod, proč sem lidé stále přicházejí je, že posvátný pramen funguje. Některé posvátné prameny nefungují. Najdete je sice na starých mapách, ale když je přijdete navštívit, nejsou u nich žádné obětiny. Kdysi dávno se něco stalo – proklel je nějaký světec, znečistil je hříšník, nebo se jejich magie prostě vyčerpala – kouzlo přestalo mít účinek, věřící odešli a už se nikdy nevrátili. Tento pramen je však nabitý posvátnou mocí. Člověka mrazí, už jen když u něj stojí.

Mary má právě takové oči. Zelené jako voda v prameni a plné nebezpečného kouzla.

Věděl jsem o posvátném prameni, neboť jsem vyhrál velkou sumu a získal letenku na cestu z planety, a proto jsem si vyhradil rok na prohlídku všemožných míst na Zemi, na niž už se nevrátím. Poslední měsíc jsem strávil cestováním po zemi svých předků. Byla to moje první návštěva Irska, všechno se mi na ní líbilo a neubránil jsem se snění o tom, že se mi na světech Cizáků povede tak dobře, že jednou nashromáždím dost velké jmění na to, abych se vrátil a třeba se tady na stáří usadil.

Byl jsem hlupák, a co hůř, nevěděl jsem to.

Potkali jsme se v Houslistově lokti, což je hospoda v té části západního Irska, kterou turistická agentura Bord Fáilte nazývá Yeats Country. Nepřišel jsem tam kvůli hudbě, ale jenom schovat se před deštěm a zahřát se horkou whiskey. Seděl jsem u malého ohně živeného rašelinou a vychutnával jsem si jeho příjemnou vůni a teplo, když tu někdo otevřel dveře do zadní místnosti a začal vybírat vstupné. Do hospody se vhrnula spousta lidí, a proto jsem si odnesl sklenku k pultu a zeptal se: „Co se to děje?“

„Hraje tu Maire na Raghallach,“ informoval mě hostinský a vyslovil to příjmení jako Reilly. „Na konci turné vždycky ráda uspořádá neohlášený koncert v nějakém komorním prostředí. Jestli si ji chcete poslechnout, raději si kupte lístek hned. Nebudou k máni dlouho.“

Maire na Raghallach z Eve jsem neznal. Ale viděl jsem po měsítku plakáty a domyslel jsem si co a jak. Zaplatil jsem a vešel.

Maire na Raghallach zpívala bez kapely a doprovázela se jenom hrou na virtuální kytaru. Její hudba... nu, buď jste ji už slyšeli, a pak víte, anebo jste ji neslyšeli, a v tom případě vám slovní popis nebude k ničemu. Ale já jsem byl zhypnotizovaný, unesený, uchvácený. Natolik, že se mi uprostřed koncertu, když zpívala „Deirdrin nářek“, zatočila hlava a opojný pocit mě vynesl z těla do jakéhosi bdělého snu, nebo halucinace, či snad vice je to správné slovo. Celý svět se někam propadl. Byli jsme tam jenom my dva a stáli proti sobě, mezi námi rozlehlá pláň kostí. Nebe bylo černé a kosti byly bílé jako křída. Vanul mrazivý vítr. Dívali jsme se na sebe. Její pohled mě probodával jako kopí. Dívala se přímo skrze mne a já byl ztracen, ztracen, ztracen. Už tehdy jsem do ní musel být napůl zamilovaný. Stačilo, aby si všimla mé existence, a dokonale mě to vykojelo.

Její ústa se pohybovala. Něco říkala a já jsem kdovíjak věděl, že to je nesmírně důležité. Ale její slova odnášel vítr. Kvůli jako báníš stojící před vši pošetilostí světa, shromážděnou na jednom místě. Vřískal jako elektrická kytara. Když jsem se k ní pokusil vykročit, zjistil jsem, že jsem jako ochmutý. Přestože jsem napínal svaly, až jsem myslel, že mi popraskají kosti, abych se k ní přiblížil a pokusil se ji vyslechnout, nedokázal jsem se ani pohnout, ani rozeznat sebemenší zlomek toho, co říkala.

Potom jsem se zase stal sám sebou, ztěžka jsem oddechoval, zpocený a plný hrůzy. Mary (jak jsem si jí později zvykl říkat) na nízkém pódiu mezi písněmi mluvila. Potutelně se ušklíbla, kývla hlavou ke mně a oznámila: „Tahle bude pro Američana v první řadě.“

A potom, zatímco jsem se oklepával ze šoku a zmatku, spustila píseň, o níž jsem se později dověděl, že je jedna z jejích vlastních: „Vraťte se, divoké husy.“ Divokými husami byli původně míněni vojáci, kteří odešli z Irsku, jež už je nemohlo uživit, aby bojovali za cizí pány v různých cizích armádách. Ale během staletí se ten výraz rozšířil na každého člověka irského původu, který žil někde jinde, na děti, vnuky a pravnuky těch nešťastných emigrantů, kteří měli takovou smůlu, že se jim ani nepodařilo udržet se ve vlastní zemi, a kteří svůj pocit viny z toho faktu předávali dalším generacím, aby jej jejich potomci pěstovali a uchovávali navěky.

„Tahle bude pro Američana,“ řekla.

Ale jak to věděla?

Krátce po příjezdu na ostrov jsem si totiž koupil novou sadu oděvů místní výroby a všechno své americké ošacení jsem věnoval na recyklaci charitě. Navíc jsem si koupil jeden z těch laciných neuroprogramovacích přívěsků, jež používají herci, aby dočasně změnili svůj přízvuk. A to proto, že jsem záhy zjistil, že v Irsku, jakmile ve vás poznají Američana, pravidelně přijde na řadu otázka: „Hledáte své kořeny, vidíte?“

„Ne. Tohle je jenom tak krásná země, že jsem ji chtěl vidět.“ Skeptický tón: „Ale máte irské předky, ne?“

„No, ano, ale...“

„Áhá.“ Pozvednutý půllitr, nachystaný na doražení. „Takže hledáte své kořeny. Myslel jsem si to.“

Jenže jestli jsem něco *nehledal*, byly to moje podělané kořeny. Jsem americký Ir v osmé generaci a všechny moje kořeny

měly co dělat se staříky v tmavých bostonských putykách, kteří se pomalu zabíjeli jednou sklenkou po druhé, a se ženami z No-raidu, které na Den svatého Patrika pochodovaly s dupáním po ulicích v krátkých černých sukních jako hrozivý vpád fašismu do dne, jenž byl jinak samý kýč a falešný sentiment, a se zkorumpovanými policajty a s mladými rváči, kteří měli rádi sport a nenáviděli školu a obviňovali černochoy a pozitivní diskriminaci z toho, že na ně zbyla mizerná pracovní místa ve stavebnictví, jež si ani nedokázali dlouho udržet. Přišel jsem do téhle země, abych se toho všeho zbavil, a také tisíce dalších věcí, o kterých Irové neměli ani páru. Kreslení leprechaunů a sentimentální písničky a vtipná přísloví vytištěná na laciných plážových osuškách, to všechno nějak přispívalo k pocitu, že jste prohráli dříve, než jste vůbec začali, že nezáleží na tom, co děláte nebo čím se stanete, protože nikdy ničeho nedosáhnete a nikdy nebudete nic znamenat. Tohle sedí jako démon v temných propastech duše. Tahle irská temnota.

Odkud tedy věděla, že jsem Američan?

Možná to byla jenom záminka k tomu, abych se s ní seznámil. Pokud ano, byla to stejně dobrá záminka jako každá jiná. Po vystoupení jsem okolkoval poblíž a čekal, až se Mary vynoří z kdovíjaké zašlé komory, kterou jí přidělili jako šatnu, abych se mohl zeptat.

Když se konečně objevila a uviděla, že na ni čekám, prohnula ústa způsobem, který prakticky říkal: „A mám tě!“ Aniž by čekala na otázku, řekla: „Stačilo se na vás podívat, abych viděla, že jste prošel prenatální genovou úpravou. Se Spojenými státy se o ni Cizáci podělili jako s prvními za odměnu, že jim stranily ve válce. Všestranně dokonalý mladý muž vašeho věku nemůže být odjinud.“

Potom mě vzala za loket a odvedla mě do svého pokoje.

Jak dlouho jsme byli spolu? Tři týdny? Věčnost?

Dost dlouho na to, aby mě Mary provedla po celém tom prokletém zeleném ostrově. Zнала jeho historii skrz naskrz, všechno mi vyprávěla, všechno mi ukazovala, ale mně z toho v hlavě nic nezůstalo. Jednoho dne jsme navštívili přímořskou jeskyni Port-coon, goticky působící prostor plný hřmění vln, kde se kdysi usadil poustevník, který složil slib, že se zde bude postit a modlit po zbytek života a nikdy nepřijme potravu z lidských rukou.

Za odlivu připlouvaly dovnitř ženy a nabízely mu jídlo, ale on je odmítal. „Aspoň tak praví pověst,“ dodala Mary. Když už měl smrt na jazyku, přinesl mu tuleň rybu, a protože tuleň není člověk a nemá ruce, poustevník ji snědl. Zvíře se pak každý den vracelo a živilo ho celé roky. „Ale jaká je pravda, to nikdo neví,“ uzavřela Mary vyprávění.

Potom jsme deset minut kráčeli po pobřeží k Obřímu chodníku. Tam jsme našli světlemodrou čtyřhranou mimozemšťanku v bavlněném plášti a širokém slamáku, jak maluje vodovými barvami čedičové sloupy stoupající a klesající jako schody do vzduchu a dolů do moře. Jeden štětec držela v jedné pravé ruce, druhý v jedné levé ruce a nanášela barvy oběma současně.

„Příjemný den,“ oslovila ji Mary přívětivě.

„Á! Nazdar!“ Mimozemšťanka odložila štětec a odvrátila se od jednonohého malířského stojanu. Nepředstavila se. U jejího druhu – tu rasu jsem znal – se jméno nikdy nevyslovovalo nahlas. „Vy jste místní?“

Chystal jsem se zavrtět hlavou, ale Mary řekla: „Baže 'sme.“ Připadalo mi, že její irské nářečí zní výrazněji než předtím. „Užíváte si našeho ostrova, vidíte?“

„Ó ano. Tohle je tak krásná země. Ještě nikdy jsem neviděla takové zeleně!“ Mimoszemšťanka rozmáchle gestikulovala všema čtyřma rukama. „Tolik odstínů zelené a všechny tak pronikavé, až z toho bolí oči.“

„Je to půvabná země“, přisvědčila Mary. „Ale umí být i záluďná. Už jste tedy viděla všechny pamětihodnosti?“

„Už jsem byla všude – v Taře, na moherských útesech a v Newgrange a absolvovala jsem i okruh po Kerry. Dokonce jsem políbila blarneyský kámen.“ Mimoszemšťanka ztišila hlas a udělala složité gesto, jež podle mého odhadu představovalo jejich verzi zachichotání. „Doufala jsem, že uvidím nějakého skřítky. Ale třeba bylo dobře, že jsem žádného neviděla. Mohl by mě odnést do skřítků hory a já bych se po noci hodování a hudby vrátila a zjistila, že uplynuly stovky let a všichni, které jsem znala, už jsou po smrti.“

Ztuhl jsem, protože jsem věděl, že Mary takové řeči pokládá za urážlivé. Ale ona se jenom usmála a řekla: „Malého lidu se bát nemusíte. Spíš mládenců.“

„Mládenců?“

„Baže. Irsko je ohnisko nativistického odporu, víte? Ve dne je tu docela bezpečno. Ale noc patří mládencům.“ Položila si prst na ústa, aby dala najevo, že nevysloví jméno organizace nahlas. „Vyberou si osamělého Cizáka, aby ho zabili jako varování ostatním. Domácí jim dá klíče od jeho pokoje. Nesou s sebou provazy, pušky a ošklivé velké nože. Potom následuje krátká vycházka k močálům a tam... Inu, jsou to prostí a drsní lidé. Do úsvitu je po všem a nikdy nejsou žádní svědkové. Nikdo nic neviděl.“

Mimoszemšťanka zamávala rukama. „O tom agenti turistických kanceláří nic neřekli!“

„Vědí proč.“

„Co tím chcete říci?“ zeptala se mimoszemšťanka.

Mary nic neříkala. Jenom tam stála, sebejistě hleděla a čekala, až se mimoszemšťanka dovtípí.

Po chvíli si mimoszemšťanka přitiskla všechny čtyři ruce na hrud', jako by se před něčím chránila. Nato Mary konečně promluvila: „Občas vás někdo varuje. Někdo z místních k vám přátelsky přistoupí a nadhodí, že prostředí není tak zdravé, jak si myslíte, a že by vám prospělo odjet ještě před soumrakem.“

Mimoszemšťanka se velmi opatrně zeptala: „O tohle tady jde?“

„Ne. Samozřejmě, že ne.“ Mary měla v obličeji tvrdý a neproniknutelný výraz. „Jenom jsem slyšela, že v Austrálii je touhle roční dobou krásně.“

Prudce se otočila a odkráčela tak svižně, že jsem musel kluusat, abych jí stačil. Když jsme se ocitli daleko z doslechu, popadl jsem ji za loket a zlostně jsem vyhrkl: „Proč jsi tohle, sakra, udělala?“

„Myslím, že to opravdu není tvoje starost.“

„Předstírejme, že je. Proč tedy?“

„Abychom šířili strach mezi Cizáky,“ odvětila tiše a procítěně. „Abychom jim připomněli, že Země je pro nás posvátná a vždycky bude. Abychom jim dali najevo, že možná dočasně drží bič, ale tohle není jejich planeta a nikdy nebude.“

Potom se znenadání zasmála. „Viděl jsi, jak se ta modrá vyzáblá mrcha tvářila? Skoro zezelenala!“

* * *

„Kdo vlastně jsi, Mary O'Reillyová?“ zeptal jsem se té noci, když jsme leželi nazí a zpocení mezi zmuchlaným ložním prádlem. Celý den jsem přemýšlel a rozleželo se mi, jak málo mi toho prozradila o sobě. Znal jsem její tělo mnohem lépe než její mysl. „Co máš ráda a nerada? V co doufáš a čeho se bojíš? Co tě přivedlo k hudbě a čím chceš být, až vyrosteš?“ Snažil jsem se udržet lehký tón, přestože jsem to všechno myslel zcela vážně.

„Hudbu jsem měla odjakživa a díky Bohu za to. Hudba byla moje spása.“

„Jak to?“

„Moji rodiče zahynuli v posledních dnech války. Byla jsem ještě nemluvně, a proto mě poslali do sirotčince. Ty byly financované z amerických a cizáckých peněz jako součást kampaně za získání srdcí a myslí porobených lidí. Byli jsme vychováni jako odnárodnění občané vesmíru. K uším se nám nedoneslo ani jediné slovo irštiny, ani žádný náznak naší historie nebo kultury. Všechno jenom Řecko, Řím a Aldebaranská jednota. Díky Kristovi za naši hudbu! Tu před námi zatajit nemohli, i když se nás usilovně snažili přesvědčit, že jiggy a reely jsou jenom neškodné fidlání. Ale my jsme věděli, že je podvratná. Věděli jsme, že v sobě skrývá pravdu. Naše mysl se osvobodila dávno předtím, než se na svobodu dostala naše těla.“

Říkala *my* a *nás* a *naše*. „To nemluvíš o sobě, Mary. Tohle je politické prohlášení. Chci vědět, co jsi opravdu zač. Myslím jako osoba.“

Obličej měla jako z kamene. „Jsem, co jsem. Irka. Hudebnice. Vlastenka. Hračka pro amerického playboye.“

Nepřestal jsem se usmívat, přestože jsem měl pocit, jako by mi dala facku. „To není fér.“

Je něco ďábského, když se na vás nahá žena podívá tak jako Mary na mne. „Ano? Neopouštíš snad za dva dny naši planetu? Možná přemýšlíš o tom, že bys mě vzal s sebou. Pověz mi, jak to vlastně je?“

Sáhl jsem po láhvi whiskey na nočním stolku. Už jsme ji skoro vypili, ale trocha na dně ještě zbývala. „Jestli si nejsme blízcí, jak by to mohla být moje vina? Ty přece od začátku víš, že jsem do tebe blázen. Jenže ty jsi ani... ale vzal to řad!“ Dorazil jsem láhev. „Co ode mne, sakra, chceš? Pověz mi to! Myslím, že sama nevíš.“

Mary mě zlostně popadla za paže, já jsem upustil láhev, vyprostil jsem se z jejího sevření a chytil jsem ji za zápěstí. Kousla mě do ramene tak silně, že mi z něj tekla krev, a když jsem se ji pokoušel odstrčit, povalila mě na záda a vylezla na mne.

Hádku jsme ani tak nevyřešili, jako spíš zasouložili do zapomnění.

Té noci mi trvalo celou věčnost, než jsem usnul. Mary ne. Ta se jednoduše rozhodla spát a spánek na ni přišel jako na povel. Já jsem však celé hodiny seděl a díval jsem se ve světle měsíce na její tvář. Byla plná tvrdosti a odhodlání. Nebyla to klasicky krásná tvář, ale prozrazovala nekompromisnost. Rozhodně jsem se zamiloval do špatné ženy. Navíc jsem pozitivně odlétal na vzdálené světy. K tomuto konci směřoval celý můj život. Neměl jsem žádný plán B.

V tom krátkém čase, který mi zbýval, jsem v žádném případě nemohl dokázat ujasnit si své city k Mary, natožpak její ke mně. Samozřejmě jsem ji miloval, to je bez debaty. Ale byly mi protivné její tyranské způsoby, její panovačný způsob řeči, její aro-

ZAHRAŇIČNÍ SF

gantní jistota, že udělám, co mi řekne. Přestože jsem po ní ne-
výslovně toužil, nechtěl jsem nic jiného než ji už nikdy znovu
nevidět. Leželo přede mnou všechno bohatství a základy ves-
míru. Měl jsem zaručenou budoucnost.

A Bůh mi pomáhej, kdyby mě požádala, abych zůstal, byl
bych to pro ni všechno bez rozmýšlení zahodil.

* * *

Ráno jsme odjeli hyperrapidem do Galway a procházeli jsme
tamní zesklivatěle zříceniny. „Na západě byl odpor nejhoužev-
natější,“ poučovala mě Mary. „Národy Země jeden po druhém
žádaly o mír a dokonce i v Dublinu se mluvilo o urovnání. Ale
my jsme bojovali dál. A proto Cizáci umístili válečnou loď na
geostacionární dráhu a obrátili proti nám své podivné zbraně.
Tohle nádherné přístavní město se proměnilo ve sklo. Lodě od-
nesly vlny ke břehu, kde se rozbily o kamení. Katedrála se zřítila
vlastní vahou. Od té doby tady nikdo nežije.“

Skončil déšť a nastala krátká přestávka mezi lijáky, jež do
této části země přicházejí ve vlnách z Atlantiku. Slunce se osl-
nivě třpytilo na stovkách křišťálových plošek. To náhlé ticho
působilo, jako by mi někdo neočekávaně položil těžkou ruku
na rameno. „Alespoň nikoho nezabili,“ poznamenal jsem chabě.
Pocházel jsem z generace, která cizáckou okupaci vnímala jako
vposledku dobrou věc. Byli jsme zdravější, bohatší a spokoje-
nější, než bývali naši rodiče. Nikdo se nemusel bát zhoršování
životního prostředí nebo vyčerpání zdrojů. Nedalo se popřít, že
po jejich zásahu jsme na tom fyzicky lépe.

„To bylo falešné milosrdenství, které sice obyvatele Galway
ušetřilo okamžité smrti, ale poslalo je do kraje jenom v tom, co
měli na sobě. Jak měli asi tak přežít? Byli to lékaři, právníci
a účetní. Ano, někteří se uchýlili k loupežím a násilí. Ale většina
prostě šla, dokud nepadla u cesty a nezemřela. Mohu ti ukázat
tolik tisíc hodin záznamů z Velkého hladomoru, kolik tvůj ža-
ludek snese. Jídlo k máni nebylo, ale díky cetkám, kterých Ci-
záci využívali k rozvrácení ekonomiky, měli všichni kamery
snímající signál přímo z očních nervů a mohli si uchovat zlaté
vzpomínky na to, jak přihlíželi umírání svých dětí.“

Mary nebyla objektivní – ekonomické potíže nebyly dílem
Cizáků. Věděl jsem to, protože jsem na vysoké škole studoval
ekonomii. A také historii, takže jsem věděl, že byli k válce čás-
tečně dotlačeni. Ale přestože jsem jí chtěl přiměřeně odpovědět,
nedokázal jsem to. Scházelo mi její zaujetí.

„Všechno se zlepšilo,“ namítl jsem mdle. „Podívej se, co
všechno udělali pro...“

„Blahosklonnost dobyvatele, rozhazujícího drobné mince
vesničanům, aby si je vyhrabali z prachu. Jsou samý úsměv,
když před nimi klečíme. Ale zkus se postavit na zadní a vyzvat
je, aby odprejskli.“

* * *

Zastavili jsme se na oběd v hostinci a aviobusem jsme od-
cestovali ke Gartan Lough. Odsud jsme vyrazili na kolech po
krajině. Mary mě vedla hluboko do kraje, který nikdy nebyl pří-
liš hustě osídlen a stále byl poset ruinami domů opuštěných před
čtvrtstoletím. Cesty byly buď mizerně vydlážděné, nebo prašné
a země byla tak krásná, že z toho bylo člověku až do pláče. To
odpoledne se dokonale vyvedlo, samé modré nebe a nadýchaná

oblaka. Vysupěli jsme do kopce k malé kamenné kapli, jež už
před stovkami let přišla o střeche. Obklopovaly ji hroby, neudr-
žované a zarostlé divokými bylinami.

U vchodu na hřbitov ležel Kámen osamění.

Kámen osamění byl povalený menhir, nebo kamenný sloup,
na Britských ostrovech vůbec nic neobvyklého. Z dosud ne-
zjištěných důvodů je v megalitickém období vztyčoval neznámý
lid. Někdy jsou uspořádány do kruhu, jindy stojí jako osamělé
monumenty. Na ploše, jež bývala vrcholem kamene, byla dosud
nezřetelně patrná vytesaná prohlubeň obklopená několika sou-
střednými kruhy. A byl dost široký na to, aby se na něj mohl
položít dospělý muž.

„Co mám udělat?“ zeptal jsem se.

„Lehni si na něj,“ vybídla mě Mary.

Udělal jsem to tedy.

Lehl jsem si na Kámen osamění a zavřel jsem oči. Včely líně
bzučely vzduchem. Mary, stojící opodál, se dala do zpěvu.

*Horských lvů čas je tentam
a já tu sama zůstávám...*

Byl to „Deirdřin nářek“, který jsem ji poprvé slyšel zpívat
v Houslistově lokti. Podle irské legendy byla Deirdre od útlého
dětství zaslíbena králi Ulsteru Conchubarovi. Ale jak už se
stává, zamilovala se do jiného, mladšího muže a provdala se za
něj. Její manžel Naoise a jeho bratři Ardan a Ainnle, Uisnechovi
synové, s ní uprchli do Skotska, kde spokojeně žili. Ale zhrzený
a mstivý starý král je přivábil zpátky do Irska příslibem omi-
lostnění. Když se ocitli v jeho rukách, zrádně zabil tři Uisne-
chovy syny a odvedl Deirdru na své lože.

*Sokoli z lesa odlétli,
mne tu samotnou nechali...*

Deirdre Žaluplná, jak se jí často říká, se stala symbolem sa-
motné irské země – krásná, trpící nespravedlností a prožívše
šťastnou minulost, která se nejspíš nikdy nevrátí. O skutečné
Deirdře, živé ženě, nad níž se vrší pověsti jako kameny *cairnu*,
nevíme nic. Příběh legendární Deirdry však nekončí její sebe-
vraždou, neboť po Conchubarově zradě vypukly války, jimiž
způsobená příkoří vedla k dalším válkám. A tyto války pokračují
dodnes. Všechno to do sebe podezřele dobře zapadá.

Nebyla žádná náhoda, že Deirdřin otec byl královým vypra-
věčem příběhů.

*Dračí plémě v skalách spí
ani náš pláč je nevzbudí...*

Tohle všechno vám ovšem vyprávím až dodatečně. Tehdy
jsem na legendu vůbec nemyslel. Během té chvíle, kdy jsem le-
žel na chladném kameni, jsem cítil, jak do mého těla proudí
všechno neštěstí Irska. Kámen osamění byl čarovný, stejně jako
pramen v Burrenu. Říkalo se, že spánek na něm je lékem na
stek po domově. Za hladomoru na něm tedy emigranti trávili
poslední noc předtím, než Irsko opustili nadobro. Když jsem le-
žel natažený na kameni, zdálo se mi, že do mého těla proudí
všechna zármutek, který zde zanechali. Každou ztrátu jsem po-
cítoval, jako by byla moje vlastní. Bezmocně jsem začal vzlykat
a posléze jsem se dal do neskrývaného pláče. Přestal jsem vní-